

ብዛዕባ ምርሳ (MRSA)

ምርሳ እንታይ እዩ?

ስታፍሎኮኩስ አውረየስ (Staphylococcus aureus)፡ ኣብ ቆርበትና ወይ ኣብ ኣፍንጫና ክርከብ ዚኽእል ተራ ባክተርያ እዩ። ሙብዛሕቱ ግዜ፡ እዚ ባክተርያ ከምዘሎና ኣይንፈልጥን ኢና፤ ሓደ ሓደ ግዜ ግን ረኽሱታት፡ ብሓፈሻ ድማ ዘይጓዳእ ረኽሱታት ቆርበት ከሰዕበልና ይኽእል እዩ። እቲ ባክተርያ፡ ኣብ ሳሕቲ እዋናት፡ ኣብቶም ትሑት ናይ ረኽሱታት ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ኣብ ዘለዎም ሰባት ብፍላይ ሓደገኛ ረኽሱታት ከሰዕብ ይኽእል እዩ። በዚ ባክተርያ ዚሰዕብ ረኽሱታት፡ ብጸረ-ነፍሳት ክፍወስ ይከኣል እዩ።

ቀንዲ ዓይነታት ጸረ-ነፍሳት፡ ንሓደ ሓደ ዓይነታት ስታፍሎኮኩስ አውረየስ ኣይፍውስን ወይ ድማ ተጻዋርነት የማዕብል። ድሕሪ'ዚ፡ እዚ ባክተርያ'ዚ፡ ምርሳ (ተጻዋርነት ሙቲሲሊን ዘለዎ ስታፍሎኮኩስ አውረየስ) ተባሂሉ ይጽዋዕ። እዚ ምርሳ ከቢድ ዚገብር፡ እቲ በዚ ባክተርያ ዚሰዕብ ረኽሱታት፡ ክትሕክም ኣዘዩ ኣጸጋሚ ስለዝኾነን ፍሉይ ዓይነት ጸረ-ነፍሳት ስለዘድልዮን እዩ።

ንምንታይ ብዛዕባ ምርሳ ኣዚና ንግደስ ኣሎና?

ምርሳ፡ ብፍላይ ድማ ኣብቶም እተዳኸመ ስርዓተ-ምክልኻል ኣብ ዘለዎም ሰባት ከቢድ ረኽሱታት ከሰዕብ ስለዝኽእል፡ ኣብ ከም ሆስፒታላትን መእለዩ ኣባይትን ኣብ ዝኣመሰለ ኣክባቢታት ንኺይመሓላለፍ ምውጋድ ኣገዳሲ እዩ። ብዙሓት ተኣፈፍትን ዘሰክፉን ሰባት ኩሉ ግዜ ስለዘለዉ፡ ንሕና ድማ ብዝተኻእለ መጠን ኸንከላኸለሎም ኣሎና።

ምርሳ ብኸመይ ይመሓላለፍ?

ምርሳ፡ ፈለማን ብቐንዱን ኣብ መንጎ ሰባት ብዚግበር ቀጥታዊ ርክብ ዚመሓላለፍ ኮይኑ፡ ኣብ መንጎ'ቶም ኣዘዩ ጥቡቕ ርክብ ዘለዎም ሰባት ኣዘዩ ብዚቐለል መገዲ ይመሓላለፍ፤ ንኩብሊሌቶን ክዳውንትን ሕሙም ብምሓዝ ድማ ኪመሓላለፍ ይኽእል እዩ። እዚ ባክተርያ፡ ኣብ ድሩቕ ደርና ንገደሕ ግዜ ኪጸንሕ ይኽእል እዩ።

መርመራ ምርሳ ኸካየደሉ ዚግባእ ሰብ መን እዩ?

እቲ ንምርሳ ኪቐላዕ ተኸእሎ ዘለዎን ኣብ ኖርወይ ኣብ ዝርከብ ሆስፒታል ወይ መእለዩ ኣባይት ክሰርሕ ዚኸይድን ወይ ኣብ ትካል ጥዕና ንኸሕከም ሕሙም ኮይኑ ዝድቅስን ኩሉ ሰብ፡ መርመራ ምርሳ ኸግበረሉ ኣለዎ።

እቶም ምስ ዘቤታዊ እንሳሳታትን ሓሰማታትን ዝውዕሉ ሰባት፡ ንምርሳ እተቐልዑ ኪኹኑ ስለዝኽእሉ፡ መርመራ ምርሳ ብፍሉይ ክግበረሎም ይግባእ።

እቶም ብምርሳ እተታሕዙ ሰባት

ተሰካሚ ምርሳ እንተኾይነ፡ ኣባይ ዘጋጥም እንታይ እዩ?

ተሰካሚ ምርሳ ከምዝኾንኩም እንተተሓቢርኩም፡ ባክተርያ ምርሳ ኣብ ኣካልኩም ከሎ ሕማም ግን ዘየማዕበልኩም ማለት እዩ። ዋላ'ውን እንተዘይሓመምኩም፡ ንኸልኡት ሰባት ግን ክተመሓላልፉ ትኽእሉ ኢኹም።

ተሰካሚ ምርሳ ምዃንኩም እንተፈሊጥኩም ወይ ከምዘለኩም እንተጠርጢርኩም፡ ከምኡውን ከም ሕሙም ወይ በጻሒ መጻእኩም ኣብ ትካል ጥዕና ከምእትኣትዉ እንተተገይሩ፡ እቶም ሰራሕተኛታት፡ ተሰካሚ ምርሳ ምዃንኩም ክሕበሩ ይግባእ። ድሕሪ'ዚ፡ እቶም ተኣፈፍቲ ሕሙማት ንኺይጥቅዑ፡ ጥንቃቄታት ክውሰድ እዩ።

ተሰካሚ ምርሳ ኣብ ዝኾንኩሉ እዋን፡ ናብ ሰራሕ ክወፍር ይኽእል'ዶ?

እወ፡ ኣብ ኣገልግሎታት ጥዕና (መእለዩ ኣባይቲ ወይ ሆስፒታል) ወይ ምስ ዘቤታዊ እንስሳታት ዘይትሰርሑ እንተኾንኩም እዩ። በቲ እተሞህበ ምሕጽንታ መጠንቀቓታት ተማእዘዙ። ቆልዑ ድማ ኣብ መውዓሊ ቆልዑ ወይ ቤት ትምህርቲ ንኸመሃሩ ኪኸዱ ይኽእሉ እዮም። ቤት ትምህርቲ፡ መውዓሊ ቆልዑ ይኹን ኣስራሒኹም (ብዘይካ'ቶም ኣብ ሆስፒታል/መእለዩ ኣባይቲ/ምስ ዘቤታዊ እንስሳታት ዝሰርሑ ሰባት)፡ ተሰካሚ ምርሳ ምዃንኩም ክፈልጥ ኣየድልዮምን እዩ።

እቶም ብምርሳ እተለኸፉ ሰባት፡ ምስ ካልኣት ሰብ ንቡር ዝኾነ ርክባት ኸገብሩ ይኽእሉ።

ምርሳ እንተልዩኒ፡ እቲ ዝረኽቦ ምክትታል እንታይ እዩ?

ተሰካሚ ምርሳ እንተኾንኩም፡ ንኣፈሻዊ ሓኪም (ጂፒ) ከተዘራርቡ ይግባእ። እዚ ባክተርያ፡ ባዕሉ ክጠፍእ ይኽእል ስለዝኾነ፡ መብዛሕቱ ግዜ፡ እትገብርዎ ነገር የለን። ምስ ሕሙማት ሰባት ወይ መጓሰ ሓሰማታት እትሰርሑ እንተኾንኩም፡ ነቲ ባክተርያ ንምውጋድ ክትሕከሙ ይግባእ (ካልእ ሕጥቡ-ጽሑፍ ርክብ)።

ምርሳ ሃልይኩም ንኸትሕከሙ ኣብ ሆስፒታል እንተኣቲኹም፡ ኣብቲ ዘለኹም ክፍሊ ንባይንኹም ከምእትኹኑ ኪግበር ይግባእ። ካብቲ ናብ ዋርድ ንኸትኣትዉ ዘድልዩኩም ግዜ ንላዕሊ ክትኣትዉ ኣይትኽእሉን ኢኹም። ሰራሕተኛታት ድማ ምሳኹም ኣብ ዝረኽቡሉ እዋን ነቲ ወርቃዊ ጋውን፡ ጓንትን ማስኬራ ገጽን ክኸደኑ እዮም። በጻሕቲ ክህልውኹም ይኽእሉ እዮም። እንተኾነ ግን፡ ነቲ ክፍሊ ሓዲጎም ቅድሚ ምውጽኡም ንኣእዳዎም ብመምከኒ ጸረ-ባክተርያ ክሓጽቡ/ ክውልውሉ ኣለዎም።

እነ ተሰካሚ ምርሳ እንተኾይኒ፡ ስድራይ መርመራ ምርሳ ክግበረሎም ኣለዎም'ዶ?

ምሳኹም ዝቐመጥ ሰብ ኣብ ክንክን ጥዕና ወይ ምስ እንስሳታት ዝሰርሕ እንተኾይኑ ወይ ኣብ ሆስፒታል/መእለዩ ኣባይቲ ዝሕከም እንተኾይኑ፡ መርመራ ምርሳ ኸግበረሎም ይግባእ። ሕክምና ኸግበረልኩም እንተኾይኑ፡ እቶም ምሳኹም ዝቐመጡ ሰባት ንኸምርመሩ ለበዋ ነቐርብ። ንኣደ ካብቶም እተጠቐሱ ሰባት ምርሳ እንተልይዎ፡ ንዓኹም ደጊሙ ኸለኸፈኩም ይኽእል እዩ። እዚ ባክተርያ ዘለዎ ሰብ ኣብ ስድራኹም እንተልዩ፡ ምሳኹም ብሓንሳእ ኣብ ሓደ ግዜ ክሕከም ይግባእ ምባል፡ ምኽንያቱ እዚ እዩ።

ንኸልኣት ንኸይለኸፎም እንታይ ኸገብር ይኽእል?

ጽቡቕ ንጽህና ኢድ፡ እቲ መልከፍቲ ንኸይላባዕ እቲ ኣዝዩ ኣገዳሲ ስጉምቲ እዩ። ኣብ ቆርበት ዝርከብ ቁስልን ጭንዳሕን ኣጽርዩን ሸፍኑን። ላማ ጭሕምን ሽጎማኖን ብሓባር ምጥቃም ኣወግዱ። ኣብ እትሰዕልሉ/እትህንጥሱሉ እዋን፡ ብፍላይ ኣብ ጎረቤቲኹም ምርሳ እንተልይኩም፡ ኣብ መዕጸፊ ኩርናዕ ኢድኩም ገይርኩም ሰዓሉ/ሃንጥሱ።

ብዛዕባ መርመራ

ዶክተራት ወይ ነርሳት፡ መርመራ ኣብ ዝገብርሉ እዋን እተጠጠዐ ጡጥ ይጥቀሙ። ጡጥ ናሙና፡ ካብ መወዳእታ መስኮት ኣፍንጫ፡ ካብ ድሕሪት ክፋል ጎረቤት ቦታ ረቃቑቶን ከምኡውን ካብ ዝኾነ ቕሩስሊ ይውሰድ። ውጽኢት ናይቲ መርመራ ንምርካብ ገለ መዓልታት ይወስድ። ኣብ ሆስፒታል ንኸትሕከሙ እንተደቁስኩም፡ እቲ ውጽኢት መርመራ ክሳዕ ዚመጽእ ንባይኹም ከምእትኹኑ ኪግበር ናይ ግድን እዩ።

ብዛዕባ ሕክምና

ሕክምና ተሰካሚ ምርሳ፡ ንባክተርያ ምርሳ ካብ ኣካል ንምጥፋኑ ዚውሃብ ሕክምና እዩ። እቲ ዝሕከሙኩም ዶክተር፡ እቲ ሕክምና ብኸመይ ኪትግበር ከምዝግብኦ ይውሰን። እቲ ልሙድ ኣገባብ፡ ባክተርያ መብዛሕቱ ግዜ ኣብኡ ስለዝርከብ፡ ንኣካልኩምን ጸጉርኹምን ብጸረ-ጀርም ምሕጻብን ዝልኮ ቅብኣት ጸረ-ነፍሳት፡

ኣብ ኣፍንጫኹም ብምግባርን እዩ። ብተወሳኺ፡ ኣንሳታትን ክዳውንትን፡ መዓልታዊ ክሕጹብ (ኣብ 60 ዲግሪ ክሕጹብ) ኣለዎ።

ባክተርያ፡ ኣብ ጎሮሮ እንተልዩ፡ ብፍሉይ መሕጸቢ ኣፍ ገይርኩም ኣብ ነፍስወከፍ መዓልቲ ንግሆን ምሽትን ጎራዕራዕ ክተብሉ ድማ ኣለኩም። ምሉእ ሕክምና፡ ካብ 5-10 መዓልታት ይወስድ።

እቲ ሕክምና ኣብ እተወደአሉ ግዜ፡ መርመራ ክትትል፡ ኣብ ነፍስወከፍ ሓደ፡ ክልተን ሰለስተን ሳምንታት ይውሰድ። ድሕሪ ሰለስተ፡ ሽዱሽተን 12ን ኣዋርሕ ድማ ሓደሽ መርመራ ንኸግበር ምሕጽንታ ይውሃብ። እቲ ሕክምና፡ ባክተርያ ምሉእ ብምሉእ ከምዘእለ ቅድሚ ምግባር፡ ሓደ ሓደ ግዜ፡ ሓይሎ ግዝያት ኪወስድ ይኸእል እዩ።

ተወሳኺ ንባባት

ትካል ህዝባዊ ጥዕና ኖርወይ (Folkehelseinstituttet):

http://www.fhi.no/eway/default.aspx?Main_6157=6263:0:25,5785&MainContent_6263=6464:0:25,8912&List_6212=7210:0:25,8913:1:0:0:::0:0

ቦዓል-ስልጣን ውሕሰነት ምግቢ ኖርወይ (Mattilsynet):

[Informasjon om testing for MRSA av personer i kontakt med svinebesetninger, juli 2015.pdf](#)